

Vị trí, vai trò, yêu cầu và nguyên tắc của công tác tham mưu giúp lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng Môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh

Phạm Văn Thịnh*

*Trung tâm Giáo dục Chính trị - Quốc phòng, Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh (HUTECH),
Received: 20/7/2024; Accepted: 16/7/2024; Published: 15/8/2024

Abstract: Leadership and direction in improving the quality of national defense and security education subjects is one of the important factors. To help leaders and directions achieve high efficiency, counseling is an indispensable factor. The scope of the article analyzes the position and role of counseling to help leaders direct in improving the quality of the subject of National Defense and Security Education. Counseling is not only about giving opinions, but also a process of consulting, proposing creative and effective solutions to support leaders in making accurate decisions. In addition, the article points out the basic requirements and principles in counseling that need to be complied with to achieve the highest efficiency.

Keywords: Improve the quality of defense and security education subjects, advising, leading and directing.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng, an ninh đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành nhân cách, ý thức trách nhiệm công dân của thế hệ trẻ. Tuy nhiên, thực tế cho thấy chất lượng giảng dạy môn học này tại nhiều đơn vị còn nhiều hạn chế. Nội dung giảng dạy chưa thực sự sát với thực tiễn, PPDH chưa đa dạng, gây nhàm chán cho SV. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo góp phần nâng cao chất lượng môn học Giáo dục quốc phòng an ninh.

Trong bối cảnh đó, công tác tham mưu đóng vai trò vô cùng quan trọng. Việc xác định vị trí, vai trò, yêu cầu và nguyên tắc của công tác tham mưu sẽ góp phần giúp cho lãnh đạo, chỉ đạo trong nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN đạt hiệu quả cao. Đó là vấn đề cần được nghiên cứu và giải quyết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vị trí, vai trò của công tác tham mưu

Môn học GDQP & AN là môn học có vai trò quan trọng trong việc nâng cao nhận thức, trách nhiệm của toàn dân đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc với mục tiêu: “*Giáo dục cho công dân về kiến thức quốc phòng và an ninh để phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa*”. Hiện nay chương trình GDQP & AN trong nhà trường được tổ chức như sau: đối với trường tiểu học và trung học cơ sở “*được thực hiện lồng ghép thông qua nội dung các môn học trong chương trình, kết*

hợp với hoạt động ngoại khóa phù hợp với lứa tuổi”, còn đối với trường trung học phổ thông, trung cấp chuyên nghiệp, trung cấp nghề và trường cao đẳng nghề, cơ sở giáo dục đại học cũng như trường của cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị xã hội thì GDQP & AN được xác định là môn học chính khóa với những mục tiêu và cách thức tổ chức khác nhau phù hợp với từng cấp học.

Chất lượng môn học GDQP & AN là đề cập đến mức độ hiệu quả và thành công mà môn học này đạt được trong quá trình thực hiện hoạt động dạy và học, môn học GDQP & AN có chất lượng cao sẽ giúp người học: nắm vững kiến thức cơ bản; rèn luyện kỹ năng; hình thành thái độ; khả năng vận dụng vào thực tiễn.

Tuy nhiên chất lượng môn học GDQP & AN chịu ảnh hưởng bởi rất nhiều yếu tố như: người dạy, người học, cơ sở vật chất, nội dung chương trình học, quá trình kiểm tra đánh giá... vì vậy để nâng cao chất lượng môn học đòi hỏi công tác lãnh đạo, chỉ đạo phải bám sát các yêu cầu đặt ra và nắm chắc tình hình thực tiễn, nhất là trong bối cảnh thế giới, khu vực và trong nước có nhiều diễn biến phức tạp ảnh hưởng đến mọi lĩnh vực trong đó có công tác GDQP & AN.

Công tác tham mưu có vị trí vô cùng quan trọng trong việc lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN, nó là cầu nối giữa lý thuyết và thực tiễn, giữa nhu cầu và khả năng, giúp cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo đạt hiệu quả cao hơn. Những vai trò chính có thể kể đến như:

Thứ nhất, công tác tham mưu tạo cơ sở đưa ra các

định hướng chiến lược trong việc xác định mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung và phương pháp giáo dục quốc phòng an ninh phù hợp với từng đối tượng, từng giai đoạn.

Thứ hai, công tác tham mưu đưa ra các giải pháp sáng tạo, hiệu quả để khắc phục khó khăn, hạn chế và nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN.

Thứ ba, công tác tham mưu đề xuất các giải pháp tổ chức kiểm tra đánh giá hiệu quả và kịp thời các hoạt động giáo dục quốc phòng an ninh, trên cơ sở đó đưa ra những điều chỉnh kịp thời.

Thứ tư, công tác tham mưu còn góp phần xây dựng mối liên kết chặt chẽ giữa cơ quan, đơn vị, trường học để cùng nhau phối hợp thực hiện tốt công tác giáo dục.

2.2. Yêu cầu của công tác tham mưu

Một là, tham mưu phải đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ đạo công việc của đơn vị, nhà trường, trung tâm.

Hàng năm, chức năng và nhiệm vụ của các cơ quan tổ chức và đơn vị phụ trách GDQP & AN được nhà nước giao cho ngày một nặng nề để đáp ứng được yêu cầu đề ra của chương trình học và điều kiện thực tiễn của đất nước. Chính vì vậy, việc xây dựng, triển khai, đôn đốc và kiểm tra thực hiện các chương trình, kế hoạch phải đảm bảo để chương trình và kế hoạch công tác được thực hiện đúng thời hạn, chất lượng. Yêu cầu công tác lãnh đạo, chỉ đạo trong GDQP & AN đến đâu, công tác tham mưu phải đưa ra được các kiến nghị, đề xuất các giải pháp thực hiện đến đó và phải đưa ra được các giải pháp hữu hiệu và đủ mạnh để đáp ứng các yêu cầu đề ra. Chức năng của các cơ quan tổ chức, đơn vị phụ trách công tác GDQP & AN ngày càng mở rộng, do vậy công việc được giao sẽ ngày càng nhiều đặt ra yêu cầu cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện phải khoa học và chặt chẽ, theo một quy trình hợp lý, cụ thể, rõ ràng và thông suốt. Do đó khi tham mưu phải đáp ứng được các yêu cầu quản lý, chỉ đạo, điều hành công việc của lãnh đạo cũng như các hoạt động của đơn vị.

Hai là, phải đảm bảo chất lượng tham mưu, đề xuất.

Tham mưu đề xuất trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo trong tổ chức điều hành các hoạt động của đơn vị cũng như trong xây dựng, ban hành và tổ chức thực hiện các quy chế, quy định góp phần nâng cao chất lượng GDQP & AN đều phải đảm bảo chất lượng, nghĩa là phải tham mưu chính xác tuyệt đối và không sai. Đề tham mưu, đề xuất có chất lượng, đảm bảo chính xác và đúng, cần có trình độ năng lực

và chuyên môn nghiệp vụ, phải nắm vững lý luận và thực tiễn, hiểu rõ các chính sách của Đảng và Nhà nước có liên quan đến công tác giáo dục quốc phòng an ninh, nắm bắt và am hiểu được tình hình trước đây cũng như hiện tại và có khả năng phân tích dự báo tình hình một cách khách quan và toàn diện. Công tác tham mưu cần đề cao tính trung thực, khách quan, sát thực và đề cao trách nhiệm cá nhân về các vấn đề tham mưu, không được chủ quan duy ý chí và phải có tầm nhìn chiến lược, xa và sâu.

Tham mưu đề ra các chủ trương, chính sách, biện pháp đúng là rất quan trọng tuy nhiên vẫn chưa đủ. Cần phải tính toán chính xác các nguồn lực tham gia công tác GDQP & AN cũng như các điều kiện khác ảnh hưởng đến chất lượng môn học, ở từng cơ quan đơn vị sẽ có từng mục tiêu nhiệm vụ cụ thể chính vì vậy phải tính toán chính xác. Ngoài ra, công tác tham mưu phải tính toán và lường trước được những rủi ro kể cả khách quan và chủ quan có thể xảy ra để chủ động đề xuất các giải pháp để ngăn chặn và khắc phục. Để góp phần nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN thông qua tham mưu giúp lãnh đạo, chỉ đạo, cần đặc biệt chú ý đến việc đề xuất kế hoạch hành động và các giải pháp tổ chức thực hiện. Mục tiêu, nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị, tổ chức của mình đến đâu thì giải pháp thực hiện phải được đề xuất, kiến nghị đến đó. Nếu không đề xuất được các giải pháp hữu hiệu và đủ mạnh để thực hiện thì chưa thể nói công tác tham mưu là có chất lượng và chính xác được.

Ba là, đảm bảo tính khả thi và thực tiễn trong công tác tham mưu.

Yêu cầu này đòi hỏi khi tham mưu, đề xuất giúp lãnh đạo, chỉ đạo trong việc nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN thông qua việc thực hiện các nhiệm vụ và kế hoạch đề ra cần phải bám sát thực tế, phân tích thực trạng tình hình hoạt động của cơ quan đơn vị mình, thực trạng đội ngũ cán bộ quản lý và giảng dạy môn học cũng như thực trạng tình hình của người học mà đơn vị mình phụ trách đào tạo, thực trạng nội dung chương trình học cũng như các PPDH, phương pháp kiểm tra đánh giá môn học để chỉ ra các ưu và khuyết điểm của đơn vị mình, chỉ ra được nguyên nhân của ưu và khuyết điểm đó và các giải pháp khắc phục. Đồng thời, phải phân tích kỹ khả năng và điều kiện thực tiễn của đơn vị để thực hiện các ý tưởng đã tham mưu. Đây cũng là yêu cầu của công tác tham mưu, phải căn cứ vào luận cứ khoa học đầy đủ, không chủ quan duy ý chí, không đưa những mong muốn của cá nhân vào trong tham

muru. Tuân thủ nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn để đưa ra các đề xuất phù hợp. Chỉ có trên cơ sở hiện thực khách quan và các lý luận khoa học đầy đủ thì những kiến nghị, giải pháp mới khả thi và hiện thực.

2.3. Nguyên tắc của công tác tham mưu

Thứ nhất, đảm bảo đúng các quy định hiện hành của pháp luật, các chế độ, chính sách của nhà nước.

Đối với các vấn đề, các nhiệm vụ khi tham mưu đề xuất có liên quan đến các quy định của pháp luật, chế độ chính sách và văn bản hiện hành, công tác tham mưu phải báo cáo rõ ràng làm theo quy định nào, không theo quy định nào sẽ gây ra hậu quả như thế nào và tác động của nó đến việc nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN. Phải nói đúng và chính xác theo quy định, không chấp nhận quan điểm và thái độ cho rằng phải theo ý kiến lãnh đạo, cho dù nó không tuân theo pháp luật.

Tham mưu, đề xuất giúp lãnh đạo chỉ đạo, phải đúng pháp luật. Nếu tham mưu sai, trái với các quy định pháp luật sẽ dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng và tác hại không thể lường trước được. Ở những phạm vi cơ quan đơn vị nhà trường nhất định mà cái sai sẽ có những ảnh hưởng khác nhau, có những cái sai có thể khắc phục được tuy nhiên cũng có cái không thể sửa được và ảnh hưởng rất lớn. Vì vậy, đề tham mưu không sai, trái pháp luật, người làm công tác tham mưu phải am hiểu pháp luật, chế độ, chính sách hiện hành của nhà nước, vừa đề không sai vừa đề khai thác triệt để tối đa vào trong công tác nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN.

Thứ hai, tham mưu phải có cơ sở khoa học, khách quan và trung thực.

Điều này xuất phát từ yêu cầu phải đảm bảo chất lượng, chính xác của vấn đề tham mưu, đề xuất, việc tuân thủ nguyên tắc này bảo đảm các vấn đề tham mưu có chất lượng cao. Công tác tham mưu phải tuyệt đối tuân thủ nguyên tắc này, việc phân tích các luận cứ khoa học, cơ sở lý luận và thực tiễn của tình hình mới có đưa ra những kiến nghị hữu hiệu. Trên cơ sở nghiệp vụ và kiến thức chuyên môn mới có thể xem xét thấu đáo tình hình nhiệm vụ công tác. Nguyên tắc khách quan trong công tác tham mưu yêu cầu phải xuất phát từ tình hình thực tiễn chất lượng môn học GDQP & AN, cũng như điều kiện thực tiễn của cơ quan, đơn vị, nhà trường, năng lực của đội ngũ CBQL, GV cũng như các nguồn lực và điều kiện CSVN của đơn vị mình. Bên cạnh đó việc tôn trọng nguyên tắc khách quan cũng góp phần loại bỏ yếu tố

chủ quan duy ý chí, ý muốn và tham vọng cá nhân. Tham mưu phải đủ tri thức, trung thực và khách quan là nguyên tắc không thể thay thế trong công tác tham mưu, đòi hỏi người tham mưu phải có tri thức, tài năng, trung thực và thẳng thắn. Nếu tham mưu không trung thực sẽ đem đến những sai sót trong các phán quyết và kết luận của lãnh đạo, chỉ đạo trong nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN.

Thứ ba, công tác tham mưu phải được tiến hành một cách toàn diện và tổng hợp.

Trong công tác tham mưu giúp lãnh đạo, chỉ đạo góp phần nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN cần phải dựa trên quan điểm toàn diện và tổng hợp. Có nghĩa là khi tham mưu, đề xuất một giải pháp nào đó phải xem xét một cách toàn diện, xem xét các khía cạnh của vấn đề, trước đây nó được giải quyết như thế nào, trong tương lai cần được giải quyết như thế nào, cần những điều kiện nào về vật chất và con người, thời gian để đáp ứng. Nếu không giải quyết vấn đề đó thì sẽ gây ra hậu quả như thế nào, đồng thời phải xem xét các khía cạnh liên quan đến pháp luật, chuyên môn nghiệp vụ. Tôn trọng nguyên tắc toàn diện đảm bảo cho quá trình tham mưu tránh khỏi nhân tố chủ quan, phiến diện và đạt chất lượng cao.

3. Kết luận

Để đảm bảo quá trình lãnh đạo, chỉ đạo trong nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN thì công tác tham mưu là một vấn đề thiết yếu không thể bỏ qua. Trong lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng môn học GDQP & AN, công tác tham mưu giữ vị trí và vai trò quan trọng, góp phần cho việc lãnh đạo, chỉ đạo trở nên chính xác, hiệu quả hơn. Để công tác tham mưu đạt hiệu suất cao nhất, cần phải tuân thủ những yêu cầu và nguyên tắc cơ bản.

Tài liệu tham khảo

1. Văn Tất Thu (2010), *Vị trí, vai trò, yêu cầu và nguyên tắc của công tác tham mưu trong văn phòng các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc chính phủ*, Tạp chí Tổ chức nhà nước, số 1/2010, tr. 10.

2. Hội đồng khoa học các cơ quan Đảng Trung ương (2020): *Kỷ yếu hội thảo khoa học “Công tác tham mưu của các cơ quan Đảng Trung ương: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn”*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

3. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*.

4. Viện ngôn ngữ học (2006), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng và Trung tâm từ điển học, tr.910.